

Nadporučík O t a D v o ř á k:

Zpravodajská baterie dělostřeleckého pluku.

Podnětem k tomuto článku byl článek škpt. Nováka ve Vojenských rozhledech 1932, čís. 10, „Zpravodajská četa polní baterie“. Autor onoho článku chce postupně vycvičiti mužstvo baterie na obsluhu, telefonisty a patračce. Napřed chce 2 měsíce cvičiti všechno mužstvo, mimo jízdní, jako obsluhu, pak 2 měsíce skupinu 20 vojínů jako telefonisty a z těch pak všechny dobré jezdce v dalších 2 měsících na ordonanční poddůstojníky. Konečně chce nejlepší z ordonančních poddůstojníků vycvičiti v dubnu a květnu na patračce.

Tento postup výcviku zdá se mi býti možný jen při delší služební době kdy by dělostřelec mohl býti skutečně vycvičen skoro ve všech odvětvích polní služby. Ale dnes to je při krátké služební době a dnešních početních stavech nemožné. Nutno se držeti hesla: Čím kratší služební doba, tím více specialisace. To znamená, že již od prvopočátku nutno každého vo-

jína cvičiti pro tu funkci, kterou bude ve válce zastávat. Nemůžeme prostě chtít vycvičiti patrače na dělostřelce, telefonistu, ordonančního poddůstojníka a teprve v krátké době dvou měsíců na patrače. Druhý důvod, který znemožňuje postup výcviku, autorem naznačený, je ten, že autor nepřihlíží vůbec k teoretickému (třeba minimálnímu) školení, bez kterého se poddůstojník neobejde a které mu může dát jedině poddůstojnická škola. Zdá se mi, že autor chce vůbec zrušiti poddůstojnickou školu a celý výcvik prováděti u baterie. A tak docházím k třetímu a ne málo závažnému důvodu, t. j. nedostatku cvičitelského personálu u jedné baterie. Podle návrhu autorova by byly začátkem května u jedné baterie tyto výcvikové skupiny: 1. patrači, 2. ordonanční poddůstojníci, 3. dělovodi, 4. telefonisté, 5. obsluha děl, 6. jízdní, 7. trubač a spřezní poddůstojník, 8. řemeslníci. Tyto skupiny mimo osmou musil by velitel baterie s podřízeným cvičitelským sborem po celý den intensivně cvičit. U baterie však máme v nejvýhodnějším případě mimo velitele baterie 1 důstojníka, 2 rotmistry, 5 děle sloužících poddůstojníků (z těchto jsou aspoň dva sami ještě nevycevičení), takže zbývají jako cvičitelé jeden důstojník, dva rotmistři a tři děle sloužící, tedy celkem 6 cvičitelů. Těchto šest cvičitelů by mělo cvičit šest ze shora uvedených osmi skupin. Vezmeme však na příklad období výcviku poločety: ke 4 poločetám u lehké baterie potřebujeme 4 cvičitelů a jsou zaměstnáni jen dělovodi, obsluha a jízdní. Zbývají tedy pro ostatní skupiny (telefonisty, ordonanční poddůstojníky a patrače) 2 cvičitelé, kteří nikterak nestačí. Nejčastěji však by se stalo, že by byl nedostatek obsluhy a telefonisté by ji musili nahrazovat, takže spojovacímu výcviku by byli odnímáni a jejich výcvik by byl najisto horší než dnes. Vidíme tedy z toho, co bylo uvedeno, že nemůžeme za nynějších poměrů provádět výcvik v tak poměrně malé jednotce, jako je baterie, nýbrž naopak musíme výcvik soustředit zčásti v oddílu a zčásti v pluku.

Podávám jiný návrh, odpovídající krátké služební době, dnešním počtům cvičitelů a početním stavům dělostřeleckých pluků. Rozděluji všechno mužstvo pluku na tyto výcvikové skupiny: 1. patrači, 2. ordonanční poddůstojníci, 3. telefonní poddůstojníci, 4. dělovodi, 5. telefonisté, 6. spřezní poddůstojníci a trubači, 7. obsluha děl, 8. jízdní, 9. kulometníci, 10. písaři, řemeslníci (event. strážní mužstvo). Z těchto skupin lze sloučiti výcvik 1. patračů, ordonančních poddůstojníků a po určitou dobu též telefonních poddůstojníků, 2. dělovodů, obsluhy děl a kulometníků, 3. telefonních poddůstojníků a telefonistů, 4. spřezních poddůstojníků, trubačů a jízdních. Slučování výcviku patračů, ordonančních poddůstojníků a dělovodů, jak se nyní často děje, nezdá se mi správné, poněvadž služba patrače (ordonančního poddůstojníka) je zcela odlišná od služby dělovoda. Mimo to není nutno cvičiti patrače u děl. Ve válce bude vlivem ztrát vždy dříve nedostatek patračů, takže nikdy nebude nahrazovat patrače dělovoda, nýbrž spíše naopak. Proto je nutno speciálně vycvičiti co nejpečlivěji patrače i ordonanční poddůstojníky, kteří patrače event. budou nahrazovati. Tento výcvik je však u baterie nemožný, byť se i úplně vyčerpal cvičitelský personál.

Navrhuji proto zřídit místo nynějších spojovacích čet zpravo-
dajskou baterii u dělostřeleckých útvarů, která by se skládala z velitele, z čtyř patračů a z čtyř spojovacích. Tento návrh vychází ze souhlasného názoru se špkt. Novákem, že patrač a telefonista jsou si službou a výcvikem mnohem bližší než na př. patrač a dělovod.

I. Výcvik u zpravodajské baterie.

K zpravodajské baterii přijde nejinteligentnější a nejspolehlivější mužstvo odvodního ročníku.

Po prvním vojenském výcviku vybere velitel zpravodajské baterie nejschopnější vojiny jako patrače, telefonní poddůstojníky, ordonanční poddůstojníky a zařadí je do čtyř patračů, kde konají v poddůstojnické škole, zřízené u zpravodajské baterie, asi po 3 měsíce tentýž výcvik, jako dosud poddůstojnický dorost telefonní konal v poddůstojnické škole. Poddůstojnický dorost na dělovody (jinak cvičení u oddílů) zúčastní se v poddůstojnické škole vyučování v těchto předmětech: polní služba, nauka o terénu, služební předpisy, výcvik v jízdě koňmo. Spojovací výcvik čtyř patračů je společný se spojovací četou. Spojovací četa má v této době jednak společný výcvik spojovací s četou patračů, jednak se zdokonaluje v manipulaci na síti a v stavbě vedení.

V další době, až do ukončení výcviku v poločetě, je výcvik patračů a ordonančních poddůstojníků prováděn v četě patračů, výcvik poddůstojníků telefonistů, jízdních telefonistů v četě spojovací, avšak za těsné součinnosti obou čet. Představují si tuto součinnost tak, že velitel zpravodajské baterie organizuje cvičení v rámci baterie, oddílu a četa spojovací vystaví pro tato cvičení potřebná vedení.

Ke konci období výcviku v poločetě vybere velitel zpravodajské baterie nejlepší vojiny z čtyř patračů jako patrače, zbytek pak zůstane ordonančními poddůstojníky.

V období výcviku v baterii, v oddíle a pluku jsou patrači, ordonanční poddůstojníci a telefonisté rozděleni na baterie (oddíly, pluk) asi tak, jak dosud byli rozdělováni telefonisté. V odpoledních hodinách a ve dnech, v kterých není výcvik v zapřažené baterii, cvičí patrači a ordonanční poddůstojníci opět u čtyř patračů, telefonisté u čtyř spojovací. Tohoto výcviku se zúčastní také absolventi škol pro záložní důstojníky.

Před ostrou střelbou se četa patračů a spojovací četa rozpustí a zpravodajské mužstvo jde na systemisovaná místa, kde zůstane až do propuštění do zálohy.

II. Výcvik u oddílů.

Dělovodi jsou cvičeni u oddílu společně s obsluhou. Jízdáren, polní služby, nauky o terénu, služebních předpisů zúčastní se po dobu trvání poddůstojnické školy u zpravodajské baterie.

Obsluha děl a kulometníci jsou cvičeni až do počátku výcviku v poločetě a později v odpoledních hodinách v obsluhování děl, kulometů, v péči o koně a postroje sloučené v oddílu. Počínaje obdobím výcviku v poločetě cvičí v baterii ve dny výcviku v zapřažené baterii.

Spřežní poddůstojníci a trubači jsou cvičeni společně s jízdními u baterie. Trubači mají trubačský výcvik sloučený v pluku. Jízdní jsou cvičeni po celou dobu služby u baterie.

Písaře, řemeslníky a eventuální strážní mužstvo by bylo nejlépe sloučit v pomocné četě, která by mohla být u některého oddílu pod vedením velitele rámcové baterie.

Reorganizace by se provedla beze změn v početních stavech a dala by se provést skoro okamžitě. Nebylo by nutno zavádět novou hospodářskou setninu, poněvadž by zpravodajská baterie nastoupila na místo spojovací čtyři.

Reorganisaci

u hrubého pluku bych si představoval takto:

1. Velitelství pluku odevzdá 2 ordonanční poddůstojníky, 1 podkoního a 2 koně četě patračů.

2. Zpravodajská baterie:

a) Četa patračů: Velitelem je schopný důstojník z počtu jedné baterie pluku, 1 důstojník-patrač (orientační) od jedné baterie jiného oddílu, který je zároveň cvičitelem v jízdě koňmo, 2 rotmistři-patrači (jsou-li u pluku na systemisovaných místech), 4—6 děle sloužících poddůstojníků (2 event. místo rotmistřů-patračů), 20 patračů a ordonančních poddůstojníků, 10 podkoních, 28 Jc. koní.

b) Četa spojovací. Její početní stav se nezmění a pomocné družstvo její se stane pomocným družstvem zpravodajské baterie.

Oddíl odevzdá 1 ordonančního poddůstojníka, 1 podkoního, 1 Jc. koně četě patračů. Od jednoho oddílu se stane zástupce velitele oddílu velitelem zpravodajské baterie a jeho Jc. kůň jde k zpravodajské baterii.

Baterie odevzdá buď 1 důstojníka nebo 1 rotmistra, 1—2 děle sloužící poddůstojníky, 2 patrače, 2 ordonanční poddůstojníky, 2 podkoní a 6 Jc. koní k četě patračů. Lze se snadno přesvědčiti, že udané počty zpravodajské baterie odpovídají dnešní mírové organizaci dělostřeleckých pluků a že tedy nikoho nezatíží. U lehkého nebo horského pluku by se uvedené počty zpravodajské baterie o počet zpravodajského personálu jednoho oddílu zvýšily. Podotýkám, že by zpravodajská baterie byla útvarem, sloužícím jen mírovému výcviku, asi tak jako dnešní spojovací četa.

Výhody zpravodajské baterie vidím především v tom, že ubude velitelům baterie v době výcviku poločety i později v odpoledních hodinách starost o výcvik skoro nejdůležitější složky baterie, t. j. zpravodajské skupiny. Nebude nutno improvizovat výcvik patračů, jak se nyní děje, a velitelé baterií a oddílů se budou moci plně věnovati výcviku dělovodů, obsluhy a jízdnic. Mimo to budou patrači, ordonanční poddůstojníci a telefonisté po nejdelší dobu výcviku cvičeni společně a mnohem intensivněji ve službě, ke které jsou určeni.

Navrhovaným soustředěním se dosáhne úspory cvičitelského personálu, takže by mohl i při kratší služební době vyhověti všem úkolům, aniž by se předčasně vyčerpal.

Že nynější počty patračů a telefonistů u dělostřeleckých útvarů jsou nedostatečné, je známo, a nezabýval jsem se proto tímto nedostatkem. Chtěl jsem tímto článkem poukázat na jednu možnost, jak při zkrácené době služební lze lépe vycvičiti zpravodajský personál beze změn organizačních.
